

چرا رهبر انقلاب اسلامی بر امید آفرینی در کشور تأکید دارند؟

امید پیشران پیشرفت در تمدن نوین اسلامی

۲

گردهمایی نوجوانان شهدی در چهلمین روز شهادت سه دانش آموز حادثه تروریستی حرم شاهچراغ (ع)

به یاد رفیق شهیدم

در پی حمله تروریستی به حرم مطهر حضرت احمد بن موسی(ع)، محمدرضا کشاورز دانش آموز پایه دهم دبیرستان، آرشام سرایداران دانش آموز پایه پنجم دبستان و علی اصغر لری گویینی دانش آموز پایه دوم مدرسه عشایری به شهادت رسیدند.در چهلمین روز شهادت این سه دانش آموز، گردهمایی بزرگ «رفیق شهیدم» با حضور نوجوانان شهدی در حرم امام هشتم(ع) برگزار شد و شرکت‌کنندگان در این مراسم، یاد و خاطره این شهدای دانش آموز را گرامی داشتند.

در این مراسم حجت‌الاسلام حسین‌زاده گفت: شهدا لبیک یاحسین(ع) را به شکل واقعی به تصویر کشیدند ...

سید مرتضی قاضیان- عکس رضوی

منبرمجازی

عذرخواهی، برکات دارد

حجت‌الاسلام نضاقت! همیشه بهتر است که خطا نکنیم ولی بالاخره انسان است و در معرض خطا ... کسی نیست که خطا نداشته باشد. بحث عذرخواهی هم هست. اما موانع عذرخواهی چیست؟ یکی توجیه است. بعضی‌ها هزار و یک دلیل می‌تراشند برای اینکه بگویند خطا نکردیم. خب این قدر به جای اینکه زحمت بکشید و دلیل بتراشید یک کلمه بگویید خطا کردم و تمام شد. خیلی برکات دارد و اثر دارد. ماله‌کشی چیز خوبی نیست... توجیه حماقت است ... مسئولان هم اگر یک جایی کاری انجام نشد، بگویند نتوانستیم...توجیه نکنند. از دیگر موانع پذیرش اشتباه، لجبازی است و ما متأسفانه لجبازی را داریم به بچه‌های خود آموزش می‌دهیم. در خانه وقتی پدر یا مادری می‌گوید اشتباه کردم بچه هم یاد می‌گیرد و او هم با همسر خود همین کار را می‌کند ولی وقتی می‌بیند که کش می‌دهیم و کشمکش درست می‌کنیم، بگویمو و نزاع می‌کنیم خانواده متزلزل می‌شود و طلاق عاطفی صورت می‌گیرد. ادامه پیدا کند خدای نکرده منجر به فروپاشی خانواده می‌شود. در نهج‌البلاغه داریم که فکر آدم‌های لجباز درست کار نمی‌کند. یکی دیگر از موانع عذرخواهی عدم عقل معاش است. ما هم عقل معاد داریم و هم عقل معاش. اگر کسی متدین باشد باید عقل معاش هم داشته باشد. متأسفانه گاهی عقل معاش نداریم. یعنی به نفع دنیای ماست که این گفت‌وگو و بحث را کش ندهیم و بگوییم اشتباه شد و تمام. امیرالمؤمنین(ع) در نامه مالک اشتر می‌گویند که مالک بیشتر از اینکه به فکر گرفتن مالیات باشی به فکر رونق اقتصادی باش. اگر رونق باشد آدم‌ها می‌توانند مالیات بپردازند...عقل معاش دین برای این است که دنیای ما را آباد کند و آخرت ما را. یکی از علت‌های عدم عذرخواهی استغنائی کاذب است. استغنا خوب است یعنی ته دل خود، خود را محتاج به شما ندانم و دل من بی‌نیاز از خلق خدا باشد... یک استغنا هم داریم که استغنائی کاذب است استغنائی کاذب یعنی اینکه بی‌نیاز هستیم از اینکه عذرخواهی کنیم... البته اینکه می‌گوییم اگر خطا کردیم، عذرخواهی کنیم یک بخش ماجراست. بخش دیگر این است که موقع عذرخواهی طرف مقابل هم به رو نیابود و دیگر نگدارد که عذرخواهی کننده بیشتر از این خرد شود. امام زین‌العابدین(ع) فرمود: اگر کسی به تو فحش داد، یعنی کنار دست راست تو بود فحش داد و این طرف آمد و گفت آقا ببخشید... عذر او را بپذیر. این مکتب اهل بیت(ع) است. در روایت داریم «اعقل الناس اعذرهم للناس» عاقل‌ترین آدم‌ها و خردمندترین آدم‌ها کسی است که عذر را بپذیرد. به نفع ماست. به نفع دنیای ماست. عذرپذیری هم نشانه عقل است.

نگاهی به یک سند ۳۹۵ ساله در آستان قدس رضوی

رونق کاشی‌سازی در مشهد عهد صفوی

است: «دکان خفای (کفش‌دوزی) واقع در مسجد جامع که امام‌پیردی تمسک (درخواست) داده که دکان کاشی‌فروشی کند، به موجب تمسک به تاریخ شهر (ماه) شعبان‌المعظم سنه (سال) و شرح شرط‌نامه‌چه آن که قرار اجاره و مقاطعه دکان خفای واقع در سمت راست بازارچه مسجد جامع محدود است به حدود معینّه از ابتداء ۷ شهر شعبان‌المعظم لغایت یک سال شمسی کامل به مبلغ نه هزار و ششصد دینار رایج عراق که به اجاره و مقاطعه گرفته ...». منظور از بازارچه مسجد جامع، بازاری است که در ضلع غربی مسجد جامع گوهرشاد قرار داشت و بخشی از بازار بزرگ مشهد بود؛ بازاری که از محله سرشور آغاز می‌شد و پس از پیچ و خم‌های بسیار، به غرب صحن عتیق می‌رسید و از آنجا نیز به سوی بازار سنگتراشان قدیم، در مجاورت قبرستان قتلگاه و ضلع شمال غربی این صحن امتداد داشت. گزارش سند مذکور درباره

یکی از سرداران عصر تیموری است، مشاهده کرد). به همین دلیل، از این دوره به بعد و به احتمال زیاد، شاهد شکل گرفتن کارگاه‌های کاشی‌پزی در مشهد و اطراف آن هستیم. کارگاه‌هایی که تولیدات متنوعی داشتند و حتی در برخی از آن‌ها، کاشی‌هایی با ابعاد کوچک و قابل حمل ساخته می‌شد که زائران آن‌ها را خریداری می‌کردند و به یادگار به دیار خود می‌بردند و بر سردر خانه یا مساجد و مکان‌های دیگر، از باب تیمن و تبرک نصب می‌کردند. تولیدات کارگاه‌های کاشی‌پزی در حجره‌های کاشی‌فروشی اطراف حرم عرضه می‌شد که خوشبختانه رد و نشان فعالیت آن‌ها در مجموعه سندها و مدرک‌هایی که در مرکز اسناد آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود، وجود دارد؛ اسنادی که ثابت می‌کند مغازه‌های کاشی‌فروشی، دست‌کم در دوره صفویه و اوج رونق این هنر در ایران، به تعداد معتناّبی در مشهد و به ویژه در اطراف حرم رضوی وجود داشته است.

■ بازخوانی محتوای یک سند قدیمی

سندی که امروز با هم مرور خواهیم کرد، مربوط به هفتم شعبان سال ۱۰۳۷قمری / ۲۴ فروردین ۱۰۰۷شمسّی و اواخر دوره شاه‌عباس یکم صفوی است. این سند با شماره ۳/۳۱۸۹۶ در مرکز اسناد آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود و مربوط به تبدیل کاربری یک مغازه کفش‌دوزی به کاشی‌فروشی

و کلوچه از بغض خفه شوم. متوجه می‌شود انگار. به بهانه آوردن ساعت زنگدار می‌رود و حرفی می‌زند که از این حال و هوا دربیایم. اصلاً بی‌فتم توی یک وادی دیگر. می‌گوید: «این مدت که داشتم جمع و جور می‌شدم به نتیجه غم‌انگیزی رسیدم. دیدم طفلک آدمیزاد. دست و بالش چقدر بسته‌ست. دیدم از بین هزارتا نیازمندی و اموالی که دارم و به جونم وصلن فقط یک مُشت موفرقری‌تر رو باید انتخاب کنم و ببرم... راه دیگه‌ای نیست. باقیش هیچی. می‌ونه

فکر می‌کنم بی‌شباخت نباشد به نشستن دور کُپه آتش وسط سیاه زمستان. که هم گرمی هم سرد. هم می‌لرزی هم می‌خندی. البته مثل همیشه نمی‌خندیم. شوخی هم یخ فضا را آب نمی‌کند. بعد کتاب‌ها، هندزفری ... و را داخل چمدان جابه‌جا می‌کنند. آذوقه‌های مورد علاقه‌اش را که کنار ساک نیست می‌بینم، قلمیم تیر می‌کشد. جوری که یواش و بی‌اختیار ده بار می‌گویم: عمه دورت بگردد الهی... موفرقری جانم... هیچ وقت فکر نمی‌کردم یک روز با دیدن شکلات تلخ و بادام هندی

محمدحسین نیکبخت| ایران یکی از مراکز کهن و باستانی تولید کاشی در دنیاست. با این حال، به دلیل قیمت بالا و البته فراز و فرود این هنر در کشور ما، نوع استفاده از آن در تزئین بناهای مهم و میزان توجه به آن در دوره‌های مختلف تاریخی فرق می‌کرده است. قدیمی‌ترین کاشی‌های موجود در حرم رضوی، احتمالاً مربوط به اواخر دوره سلجوقی و اوایل دوره خوارزمشاهی است که ما آن‌ها را با عنوان «کاشی‌های سنجری» می‌شناسیم. خوشبختانه هنوز هم نمونه‌هایی از این کاشی‌های زرین‌فام در اطراف روضه منوره حرم رضوی، چشم‌نوازی می‌کند و ما هم به فراخور موضوعات گوناگون، اشاراتی به تاریخ کاشی‌کاری در حرم رضوی و پیشینه «کاشی‌های سنجری» داشته‌ایم. اما نکته‌ای که شاید کمتر به آن توجه می‌کنیم، این است که کاشی‌های قدیمی نصب شده در حرم رضوی (منظور کاشی‌هایی با قدمت چند قرن است)، ساخت شهر مشهد نیست و عمدتاً در شهرهای ایران مرکزی مانند کاشان یا اصفهان ساخته و به مشهد حمل شده است. چنان که می‌دانید، همین کاشی‌های سنجری با قدمتی حدوداً ۸۰۰ ساله، ساخت کارگاه مشهور کاشی‌پزی کاشان بود و احتمالاً به سفارش یکی از بانوان وابسته به دربار سلجوقی ساخته و به مشهد حمل و در روضه منوره نصب شده است. معنای این اقدام، رایج نبودن استفاده از کاشی در تزئینات بناهای مشهد است؛ یعنی هنوز در شهر مشهد دوره سلجوقی و اطراف آن، اقبالی برای خرید و نصب کاشی در بناها، به آن شکل وجود نداشت و تأسیس کارگاه‌های کاشی‌پزی بصرفه نبود.

■ ورود مشهد به عصر کاشی‌سازی

اما با رونق عمرانی مشهد در دوره تیموری به ویژه در عهد شاهرخ و ساخت و سازهایی که با همت گوهرشاد خاتون صورت گرفت، استفاده از کاشی در مشهد عمومیت یافت و با استفاده از آن در بنای بزرگ و عظیمی مانند مسجد گوهرشاد و نیز تزئین رواق‌های بزرگی مانند دارالاسیاده با این هنر چشم‌نواز، به تدریج اقبال عمومی برای کاربرد کاشی بیشتر شد (نمونه این اقبال را می‌توان در کاشی‌های منحصر به فرد مسجد ۷۲ تن که در واقع مقبره

اقتصاد

ویژه فرهنگ و معارف رضوی
| سال دوم | ویژه نامه ۲۹۹ |

تکته‌ها/ آیت‌الله مرتضی‌تهرانی

مرزداري از واجب و حرام با رعايت مستحب و مکروه

نگاهی به زندگی شیخ طبرسی
عالم پرچسته شیعه مدفون در حرم مطهر رضوی

ندری که «مجمع البیان» شد

با هدف برنامه‌ریزی رسمی برگزار شد

مذاکرات ایران و عربستان برای برپایی حج ۱۴۰۲

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی:

کار اصلی امام محله به میدان آوردن مردم است

ثبت ۳۳ اثر تاریخی در فهرست آثار ملی

۱۸ اثر جدید از جمله «صندوق پوش زری اطلسی، قالی شاه عباسی گلابتون‌دار، قرآن پنج تفسیر، قفل آویز رمزدار فولادی یازده مگسی به همراه کلید و اسطرلاب کروی و مسطح متعلق به دوره صفوی» به تازگی در فهرست آثار ملی ثبت شده‌اند. این خبر را مهدی قیصری نیک، معاون سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی اعلام کرده و افزوده است: بیابای پرچم واقعه جهاد اسلامی عبداللّهم، تابلو تعزیه‌خوانی وقایع روز عاشورا، دوستکامی کتیبه‌دار و منقوش، پوش ضریح حضرت رضا(ع)، قالی پرده‌ای دور محرابی، قندیل طلاّیی جواهرنشان کتیبه‌دار متعلق به دوره قاجار، مجموعه مدال‌ها، نشان‌ها، یادبودها و بازوبند جهان پهلوان تختی متعلق به دوره پهلوی، قرآن کامل به خط میرعبدالقادر حسینی شیرازی متعلق به قرن ۱۰، محراب کاشی زرین‌فام متعلق به قرن ۷، پنجره فولادی درکوب متعلق به دوره تیموری و سکه درارخم شاپور اول ساسانی نیز از دیگر آثار موزه‌های رضوی هستند که در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده‌اند. وی تصریح کرد: در گذشته نیز تعداد ۱۵ اثر از آثار منقول موزه‌های رضوی در فهرست آثار ملی قرار گرفته که با احتساب آثار جدید تاکنون ۳۳ اثر از مجموعه گنجینه‌های موزه رضوی در این فهرست قرار گرفته است. وی تصریح کرد: پرونده ۳۳ اثر دیگر به همراه پرونده دو آیین خطبه‌خوانی و مراسم صّفه‌نیزمورد تأیید اداره کل میراث فرهنگی خراسان رضوی قرار گرفته است و در فهرست آثار ملی قرار می‌گیرد.

فیلمکُت زندگی

شکلات تلخ

رقیه توسلی | دارم کمک می‌کنم چمدان یکی از عزیزان را می‌بندم که برود سرزمین غریبه، درس بخواند، تخصص بگیرد، ببیند، تجربه کند، وسیع‌تر شود و برگردد همین جا، پیش باقی ریشه‌ها. سر بستن دومین چمدان گیج است. اسباب و اثاث دورش ریخته اما هی می‌رود و می‌آید. با دست خالی. کم حرف می‌زنیم. اصولاً حرفی نمی‌ماند دم رفتن. سکوت بهتر است. بیشتر عکس‌ها را یا پشت و رو می‌گیرم یا نیم‌رخ. وقتی که مشغول است، توصیف خاصی ندارم برای این لحظات اما